

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

Political Participation of People in Mae Kham Subdistrict
Municipality Mae Chan District, Chiang Rai Province

วิทยา พรวิชาชาญ*

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*

Pacific Institute of Management Science

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น ใน 6 ด้าน คือ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชน ด้านการติดต่อกับทางราชการ ด้านการเป็นผู้ประท้วง และด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นประชาชนผู้มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 363 คน โดยจำแนก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้ระดับความสำคัญจากมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การแบ่งระดับ จากการคำนวณหาอัตราค่าเฉลี่ย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.40 มีอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ามากที่สุด มีอาชีพเกษตรกรมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทมากที่สุด มีการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมากกว่า 15 ปีขึ้นไปมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การเมือง, เทศบาล

Abstract

This study The objective is to study the level of political participation of voters in Mae Kham Subdistrict Municipality, Mae Chan District, Chiang Rai Province. and to study and compare the political participation of voters in Mae Kham Subdistrict Municipality, Mae Chan District, Chiang Rai Province. Classified by personal factors including gender, age, education level, occupation, income, and length of stay in the local area in 6 areas: voting in elections; Election campaign Being an activist in the community Contacting with government agencies Being a protester and being a political communicator Population used in this study Be a citizen who is 18 years of age or older. and have the right to vote living in Mae Kham Subdistrict Municipality, Mae Chan District, Chiang Rai Province, totaling 363 people, classified

Tools used in education and collect data this time It is a questionnaire for general information of the respondents. and a questionnaire regarding opinions regarding political participation of voters in Mae Kham Subdistrict Municipality, Mae Chan District, Chiang Rai Province. Using the highest priority level Go for the least. with criteria for dividing levels From calculating the class ratio, Thanin Sincharu, statistics used to analyze the data include percentage, mean, standard deviation. T-test (T-test) and Analysis of Variance (One-way ANOVA)

The research results found that

1. Data analysis results Most of the respondents were male. Accounting for 63.40 percent, they were female, accounting for 36.60 percent. They were 41 - 50 years old, the most followed by 31 - 40 years old, and the youngest 18 - 30 years old. They had an education level. High school level or less at most Followed by high school education / vocational certificate and the least higher than a bachelor's degree. There are the most agricultural occupations. Followed by personal business career and least state enterprise employees Most had an average monthly income of less than 15,000 baht, followed by an average monthly income of 15,000 - 25,000 baht, and the least were more than 25,000 baht. The most had lived in the local area for more than 15 years. The next was

living in the local area between 11 - 15 years and the least being under 5 years, respectively.

2. Results of analysis regarding political participation of voters in Mae Kham Subdistrict Municipality, Mae Chan District, Chiang Rai Province. Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that the voting aspect was at a high level, followed by the election campaign aspect was at a moderate level. Being a political communicator In terms of contacting the government, follow the news. and being a protester were at the lowest level, respectively.

3. When comparing the political participation of voters in Mae Kham Subdistrict Municipality, Mae Chan District, Chiang Rai Province, it was found that gender, age, education level, occupation, and average monthly income did not meet the set assumptions. But the duration of living in the local area is according to the assumptions made. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: participation, politics, municipality

บทนำ

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ซึ่งถือได้ว่าเป็นโอกาสที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศได้เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศของตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศโดยประชาชน โดยใช้อำนาจออกกฎหมายผ่านรัฐสภาใช้อำนาจบริหารผ่านรัฐบาล และใช้อำนาจตุลาการผ่านศาล เพื่อให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติ โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

แต่ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาแล้วเกือบหนึ่งศตวรรษ รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น 20 ฉบับ แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลับมีน้อยมาก ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 จึงได้มีการกำหนดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทั้งการเมือง การพัฒนาตามบริบทของท้องถิ่นตัวเอง โดยได้กระจายอำนาจการปกครองไปสู่ส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บทบาทภาคประชาชนมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นมากขึ้น และต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นและง่ายขึ้นโดยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองตั้งแต่กระบวนการการเลือกตั้ง ที่มาและ

คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หลักเกณฑ์ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายและการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง รวมทั้งยังมีการเพิ่มหลักการให้การออกเสียงประชามติโดยให้ผลของการออกเสียงประชามติเป็นการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีหรือให้มีผลเป็นข้อยุติได้ ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่ว่าผลของประชามติเป็นเพียงแค่การให้คำปรึกษาเท่านั้น

เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Political participation) เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สังคมที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง ในทางตรงกันข้ามถ้าสังคมใดมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำแสดงว่าสังคมนั้นมีระดับความเป็นประชาธิปไตยต่ำ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก อนึ่งการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงสมาชิกสภาราษฎรในแต่ละเขตพื้นที่ แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้นประชาชนกลับไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย รวมทั้งในกรณีที่ประชาชนสนใจอยากจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่าไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนัก ทำให้ขาดความร่วมมือและขาดความสนใจจากประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นได้บัญญัติถึงสาระหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายประการ ดังเช่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่งในการกำหนดให้การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น

เทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่พหุชาติพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นคนเมืองเชียงใหม่ คนเมืองเชียงราย คนยอง ที่ต่างมีภาษาและสำเนียงที่แตกต่างกัน หรือแม้กระทั่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนเผ่า ซึ่งแต่ละชาติพันธุ์ต่างก็มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาข้อมูลผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ครึ่งล่าสุดพบว่าเขต 1 มีจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 1,775 คน มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิทั้งสิ้น 1,328 คน คิดเป็นร้อยละ 74.82 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและเขต 2 มีจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 2,034 คน มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิทั้งสิ้น 1,420 คน คิดเป็นร้อยละ 69.81 ซึ่งถือได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการมาใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง แต่ยังไม่เคยมีใครทำการวิจัยถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว หากมีใครทำการศึกษาก็จะทำให้ทราบถึงแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้นในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ

ดังนั้นจากเหตุผลต่างๆที่ได้กล่าวมาทางผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจในการที่จะศึกษาวิจัยในหัวข้อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ว่ามีส่วนร่วมอย่างไร ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด และกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นที่ควรจะเป็นอย่างไร ผลการวิจัยในครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่และเป็นข้อมูลแก่ทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นต่อไปในรูปแบบและวิธีการที่ชัดเจนกว่าเดิมที่เคยมีมา

คำถามของการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร
2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย
2. ศึกษาเปรียบเทียบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารแนวคิด และทฤษฎีเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลปรับจากแนวคิดของ McClosky 1968 (อ้างใน วัชรภรณ์ โพธิ์ศรีตา, 2543: 20) ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนปรับจากแนวคิดของ Milbrath and Goel (1977)

ตัวแปรต้น

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
6. ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
2. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชน
4. ด้านการติดต่อกับทางราชการ
5. ด้านการเป็นผู้ประท้วง
6. ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จากแบบสอบถามโดยผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัย ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ด้าน 1) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง 2) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 3) ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชน 4) ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสาร 5) ด้านการเป็นผู้ประท้วง และ 6) ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม

ด้านที่	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	4.15	0.61	มาก
2.	ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.03	0.71	ปานกลาง
3.	ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชน	2.61	0.74	ปานกลาง
4.	ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสาร	2.78	0.71	ปานกลาง
5.	ด้านการเป็นผู้ประท้วง	1.53	0.75	น้อยที่สุด
6.	ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง	2.78	0.80	ปานกลาง
โดยภาพรวม		2.81	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา คือ ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง และด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสาร ($\bar{X} = 2.78$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้ประท้วงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.53$)

การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงรายที่มีอายุต่างกัน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านที่ 2 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านที่ 3 ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชนที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านที่ 4 ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสารที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านที่ 5 ด้านการเป็นผู้ประท้วงที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงชื่อเพื่อร่วมถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พบว่า อายุ 18 – 30 ปี กับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และอายุ 31 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 4 การเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาลและปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม พบว่า อายุ 31 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และด้านที่ 6 ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมืองที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการนำข่าวสารทางการเมืองไปวิพากษ์วิจารณ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน พบว่า อายุ 18 – 30 ปี กับ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป อายุ 31 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และอายุ 41 – 50 ปี กับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 2 การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ตนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับคนในชุมชน พบว่า อายุ 18 – 30 ปี กับ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป อายุ 31 – 40 ปี กับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และอายุ 41 – 50 ปี กับ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ ตำบลแม่จัน จังหวัดเชียงรายที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ 1 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีการศึกษาต่างกันพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 4 การไปออกเสียงเลือกตั้งพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. กับ อนุปริญญา/ปวส. และ อนุปริญญา/ปวส. กับ ปริญญาตรี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 2 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีการศึกษาต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนของท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า กับ สูงกว่าปริญญาตรี

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. กับ สูงกว่าปริญญาตรี อนุปริญญา/ปวส. กับ สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 3 ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชน ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 3 การให้ความร่วมมือกับพรรคการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า อนุปริญญา/ปวส. กับ สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และในข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลด้านการเมืองกับกลุ่มในชุมชน ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมแตกต่าง ด้านที่ 4 ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสาร ที่มีการศึกษาต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร บทความวิชาการเป็น พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. กับ อนุปริญญา/ปวส. และ อนุปริญญา/ปวส. กับ สูงกว่าปริญญาตรี การมีส่วนร่วมแตกต่าง ด้านที่ 5 ด้านการเป็นผู้ประท้วง ที่มีการศึกษาต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 ท่านได้มีส่วนร่วมชุมชนในการคัดค้านทางการเมือง พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. และ ปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และด้านที่ 6 ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง ที่มีการศึกษาต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการนำข่าวสารทางการเมืองไปวิพากษ์วิจารณ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า กับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า และ ปริญญาตรี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และในข้อที่ 2 การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ตนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับคนในชุมชน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า กับ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า กับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ 1 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 3 การใช้สิทธิไปลงคะแนนเสียงโดยยึดตัวบุคคลเป็น พบว่า รับราชการ กับ อื่น ๆ พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับ อื่น ๆ เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป และเกษตรกรรม กับ อื่น ๆ การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 2 ด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การใช้สิทธิไปลงคะแนนเสียงโดยยึดตัวบุคคลเป็น พบว่า รับราชการ กับ พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับราชการ กับ พนักงานบริษัท รับราชการ กับ ธุรกิจส่วนตัว

รับราชการ กับ เกษตรกรรม รับราชการ กับ รับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัว กับ รับจ้างทั่วไป และ เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 2 การร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พบว่า รับราชการ กับ อื่น ๆ พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับ เกษตรกรรม พนักงานบริษัท กับ เกษตรกรรม ธุรกิจส่วนตัว กับ รับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัว กับ อื่น ๆ เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม กับ อื่น ๆ และ รับจ้างทั่วไป กับ อื่น ๆ การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และในข้อที่ 3 การร่วมรับฟังการให้คำแนะนำในการลงคะแนนเสียงจากหน่วยงานที่จัดการเลือกตั้ง พบว่า พนักงานบริษัท กับ รับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัว กับ รับจ้างทั่วไป และ เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 3 ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชนที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 3 การให้ความร่วมมือกับพรรคการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหของชุมชน พบว่า พนักงานบริษัท กับ รับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัท กับ อื่น ๆ ธุรกิจส่วนตัว กับ รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป และ เกษตรกรรม กับ อื่น ๆ การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 4 ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสารที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร บทความวิชาการเป็นประจำ พบว่า เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 5 ด้านการเป็นผู้ประท้วงที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมชุมชนในการคัดค้านทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ด้านที่ 6 ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมืองที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการนำข่าวสารทางการเมืองไปวิพากษ์วิจารณ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน พบว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับ อื่น ๆ เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป และ เกษตรกรรม กับ อื่น ๆ การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 2 การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ตนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับคนในชุมชน พบว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับ อื่น ๆ ธุรกิจส่วนตัว กับ อื่น ๆ ธุรกิจส่วนตัว กับ อื่น ๆ เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป และ เกษตรกรรม กับ อื่น ๆ การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และในข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง และการบริหารงานของรัฐจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ พบว่า พนักงานบริษัท กับ เกษตรกรรม พนักงานบริษัท กับ อื่น ๆ และ เกษตรกรรม กับ รับจ้างทั่วไป การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ ตำบลแม่จัน จังหวัดเชียงรายที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 3 การใช้สิทธิไปลงคะแนนเสียงโดยยึดตัวบุคคลเป็นหลัก พบว่า รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ รายได้ 15,000 – 25,000 บาท การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ด้านที่ 2 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 2 การร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พบว่า รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ รายได้ 15,000 – 25,000 การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และในข้อที่ 5 การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง พบว่า รายได้ 15,000 – 25,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 25,000 บาท การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 3 ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การเป็นสมาชิกกับพรรคการเมืองในชุมชน พบว่า รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 25,000 บาท การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 4 ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสารที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร บทความวิชาการเป็นประจำ พบว่า รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 25,000 บาท การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 5 ด้านการเป็นผู้ประท้วงที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การได้มีส่วนร่วมชุมชนในการคัดค้านทางการเมือง พบว่า รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 25,000 บาท และรายได้ 15,000 – 25,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 25,000 บาท การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และด้านที่ 6 ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 2 การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยคิดว่าเป็นสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 5 – 10 ปี กับ 11 – 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ ตำบลแม่จัน จังหวัดเชียงรายที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 2 การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยคิดว่าเป็นสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 5 – 10 ปี กับ 11 – 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 2 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนของท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น ต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 3 การร่วมรับฟังการให้คำแนะนำในการลงคะแนนเสียงจากหน่วยงานที่จัดการเลือกตั้ง พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น ต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 4 การร่วมสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายของผู้บริหารเทศบาล พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น ต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วม

แตกต่างกัน และในข้อที่ 5 การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 3 ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การเป็นสมาชิกกับพรรคการเมืองใน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 11 – 15 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 2 การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยหาเสียงของกรรมการชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และในข้อที่ 3 การให้ความร่วมมือกับพรรคการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 4 ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสารที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสาร พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 2 การเข้าไปติดต่อเรื่องการเมืองกับหน่วยงานของรัฐ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และในข้อที่ 3 การติดต่อเรื่องการเมืองกับสมาชิกสภาเทศบาล พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านที่ 5 ด้านการเป็นผู้ประท้วงที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน ด้านการเป็นผู้ประท้วง พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 1 การได้มีส่วนร่วมชุมชนในการคัดค้านทางการเมือง พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี 5 – 10 ปี กับ มากกว่า 15 ปี และ 11 – 15 ปี กับมากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมในการชุมนุมเพื่อต่อรองทางการเมือง เช่น การหยุดงาน การปิดถนน การร้องเรียนหน้าส่วนราชการ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 11 – 15 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงชื่อเพื่อร่วมถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 5 – 10 ปี กับ มากกว่า 15 ปี และระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 11 – 15 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และในข้อที่ 4 การเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาลและปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่ำกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 15 ปี และระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 5 – 10 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และด้านที่ 6 ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมืองที่มีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 5 – 10 ปี กับ มากกว่า 15 ปี และ ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น 11 – 15 ปี กับ มากกว่า 15 ปี การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายเป็นรายด้าน

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 ด้านที่ 1 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับมาก

1.1.2 ด้านที่ 2 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.3 ด้านที่ 3 ด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.4 ด้านที่ 4 ด้านการติดต่อกับทางราชการติดตามข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง

1.1.5 ด้านที่ 5 ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.6 ด้านที่ 6 โดยด้านการเป็นผู้ประท้วง อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของเพ็ญศักดิ์ วรรณยิ่ง (2559) เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.43) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.60) รองลงมาด้านการเป็นนักกิจกรรมในชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.49) ด้านการเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย = 3.48) ด้านการเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.37) ด้านการเป็นผู้ประท้วง (ค่าเฉลี่ย = 3.33) และด้านการติดต่อกับทางราชการ (ค่าเฉลี่ย = 3.30) และขัดแย้งงานวิจัยของ นกัศ เล็กเจริญ (2561) เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.09) และขัดแย้งกับงานวิจัยของสถาพร พวงพันธ์ (2562) เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปน้อย พบว่า (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.38) (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง อยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.13) (3) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพรรคการเมือง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.04) (4) ด้านการมี

ส่วนร่วม ในชุมชน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) และ (5) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทำงานของ เจ้าหน้าที่รัฐ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.52$)

ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย โดยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน การมีส่วนร่วมทำให้ประชาชนได้รับการพัฒนาศักยภาพที่สำคัญด้านการพัฒนาในท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายด้าน อาทิ การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตาม การตรวจสอบการทำงานของทางราชการ และนำผลที่ได้จากการระดมความคิดมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนนับว่ามีความสำคัญในการทำให้ประชาชนยอมรับโครงการต่าง ๆ เกิดความร่วมมือในการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และตอบสนองในการแก้ไขปัญหาหรือเกิดการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของประชาชน อีกทั้งยังเป็นการช่วยเหลือให้ภาคประชาชนสามารถพัฒนาขีดความสามารถ และช่วยเหลือตนเองได้

การทดสอบสมมติฐานจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่น ภาพรวมในแต่ละด้านประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงรายที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน และระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยทางสังคมได้แก่อายุและอาชีพของประชาชนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ยกเว้นเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และประสบการณ์เป็นกรรมการในการจัดการเลือกตั้งแตกต่างกัน ยกเว้นตำแหน่งทางสังคมต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ ตำบลแม่จัน จังหวัดเชียงราย เมื่อนำมาเปรียบเทียบโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นต่างกัน พบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของนภัส เล็กเจริญ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผลทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า เพศ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ต่างกัน ส่วนอายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรสที่ต่างกัน การมี

ส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา รุ่งจิรกาล (2564, บทคัดย่อ) ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1.ประชาชน ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ตามลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ด้าน คือ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการชุมนุมทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำสุด และ 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ไม่พบความแตกต่าง ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 อายุและสถานภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ อาชีพ และการเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนรายได้ค่าเฉลี่ยต่อเดือนไม่พบความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับอุดมศักดิ์ ทองสตุติ (2560) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเสือ อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเสือ อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศและอายุ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตย ถือเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการคัดเลือกบุคคลที่เข้าไปทำหน้าที่ และใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญในระดับประชาธิปไตย
2. ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนหรือกิจกรรมสาธารณะ โดยเน้นในด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือภารกิจที่มีกฎหมายกำหนด โดยเน้นในด้านการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์สูงสุด อาทิ การศึกษา การสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการสาธารณสุข โดยให้ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. ควรมีการส่งเสริม พัฒนาปรับปรุงการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ในการติดตามข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ สื่อออนไลน์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ หรือหอกระจายข่าว เพื่อให้ประชาชนรับทราบถึงความเป็นไปในการให้บริการต่อประชาชนอย่างทั่วถึงผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างครบถ้วนครอบคลุม

4. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์ เกิดการพัฒนา การร่วมประชุมประชาคม การเสนอแนะสภาพปัญหา และการยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญของชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย
2. ควรศึกษาวิจัยปัญหาอุปสรรคที่แท้จริง และวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

บรรณานุกรม

- จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2545). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการสันติชนิตในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช**, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณรงค์ สีนสวัสดิ์. (2539). **จิตวิทยาการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวิล บุรีกุล . 2549. **การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนศร เจริญเมือง.(2544). **100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440 -2540**. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ .บริษัท วี.อินเตอร์ พรินท์ :
- นภัส เล็กเจริญ (2562). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี**. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด).2556). **การวิจัยเบื้องต้น** พิมพ์ครั้งที่ .9. กรุงเทพฯ .สุวีริยาสาส์น :
- พระมหาทศพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข) (2563). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา**. งานนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- เพิ่มศักดิ์ วรรณยิ่ง และคณะ. (2559). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม**. วารสารสหวิทยาการวิจัย: บัณฑิตศึกษา. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1. คณะ สังคม ศาสตร์. มหาวิทยาลัยการเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ .นานมีบุค : พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- ลิขิต อีระเวคิน. (2536). **การเมืองการปกครองของไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยสุรนารี.
- วัชรภรณ์ โพธิ์ศรีคริตา. 2543. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาพร พวงพันธ์ (2562). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรี สะเกษ**. บทความวิชาการ. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันพระปกเกล้า. 2545. **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ธรรมดา เพรส จำกัด.
- สุชาดา รุ่งจิรกาล. (2564). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธนบุรีกรุงเทพ.
- สุพัตรา จุณณะปิยะ. 2546. **จับใจคน จับใจงาน**. กรุงเทพฯ. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรพล กระแสรัตน์. (2544). **การมีส่วนร่วมของประชาในการเลือกตั้ง:ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล ตำบลปลูรุ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส**. วิทยานิพนธ์. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขล
- สันติ สวัสดิพงษ์. 2541. **ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน: กรณีศึกษาในท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อนุชิต ศิริกิจ) .2550). **ความขัดแย้งและความสัมพันธ์ของช่องทางการตลาดสำหรับการสร้าง ความสัมพันธ์ ระยะยาวในธุรกิจโทรคมนาคม**.วารสารนักบริหาร .27, หน้า 46.
- อุดมศักดิ์ ทองสดุติ. (2560). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเสือ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Myron Wiener. (1971).“Political Participation : Crisis of the Political Process” . in **Crisis on Sequences in Political Development**. Princeton : Princeton University.